

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/95/2018
Identifikačné číslo spisu: 8314203644
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8314203644.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ S. E., bývajúcej v N., 2/ F. E., bývajúceho v N., 3/ Y. E., bývajúceho v N., 4/ S. E., bývajúceho v N., 5/ O. E., bývajúceho v N., všetci zastúpení Mgr. Petrom Kavuličom, advokátom so sídlom v Humennom, Námestie Slobody č. 2, proti žalovaným 1/ JEV ROŠT AJ s.r.o., so sídlom v Humennom, Mierová č. 25/40, IČO: 36 470 490, zastúpeného JUDr. Ing. Renátou Vorošeľovou, advokátkou so sídlom v Humennom, Lipová č. 1, 2/ Union poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Bajkalská č. 29/A, IČO: 31 322 051, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 5C/65/2014, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 19. apríla 2017 sp. zn. 23Co/138/2015, takto

rozhodol:

I. Z r u š u j e

1. rozsudok Krajského súdu v Prešove z 19. apríla 2017 sp. zn. 23Co/138/2015 v časti, ktorou potvrdil výrok rozsudku Okresného súdu Humenné z 26. januára 2015 č.k. 5C/65/2014-109 o povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť žalobkyni 1/ 8.000 eur, žalovanému 2/ 5.000 eur, žalovanému 3/ 5.000 eur, žalovanému 4/ 5.000 eur a žalovanému 5/ 5.000 eur,
2. rozsudok Okresného súdu Humenné z 26. januára 2015 č.k. 5C/65/2014-109 vo výroku, ktorým uložil povinnosť žalovanému 1/ zaplatiť žalobkyni 1/ 8.000 eur, žalovanému 2/ 5.000 eur, žalovanému 3/ 5.000 eur, žalovanému 4/ 5.000 eur a žalovanému 5/ 5.000 eur.

II. Vec v rozsahu zrušenia v r a c i a Okresnému súdu Humenné na ďalšie konanie.

III. O d m i e t a dovolanie vo zvyšnej časti.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil povinnosť žalovanému 1/ zaplatiť žalobkyni 1/ 8.000 eur, žalovanému 2/ 5.000 eur, žalovanému 3/ 5.000 eur, žalovanému 4/ 5.000 eur a žalovanému 5/ 5.000 eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobu proti žalovanému 2/ rade zamietol v celosti. Rozhodol, že o trovách konania bude rozhodnuté po

právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku, ktorým uložil povinnosť žalovanému 1/ zaplatiť žalobkyni 1/ 8.000 eur, žalovanému 2/ 5.000 eur, žalovanému 3/ 5.000 eur, žalovanému 4/ 5.000 eur a žalovanému 5/ 5.000 eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, a zrušil vo výroku o zamietnutí žaloby proti žalovanému 2/, vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania, a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne zistil a správne rozhodol prvým výrokom o priznaní nemajetkovej ujmy žalobcom 2/ až 5/ v sume 5.000 eur a žalobkyni 1/ 8.000 eur. Žalovaný 1/ zodpovedá za vzniknutú škodu ako zamestnávateľ žalobcu, pričom práve pri výkone pracovnej činnosti došlo ku škode na zdraví a k úmrtiu manžela žalobkyne 1/; v tejto súvislosti poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/228/2012 zo dňa 29.9.2013. Odvolací súd sa však nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie o výške nemajetkovej ujmy. Uviedol, že je pravda, že výšku nemajetkovej ujmy nie je možné určiť nijakým objektívnym spôsobom. Pri rozhodovaní o výške nároku je však potrebné zohľadniť aj rozhodovaciu činnosť súdov v obdobných nárokoch. Poukázal na rozhodovaciu činnosť súdov SR, podľa ktorej je známe, že odškodnenia v obdobných prípadoch dosahujú sumu 15.000 eur (napr. KS v Prešove v konaní 20Co/183/2014, NS SR v konaní 4Cdo/139/2011), resp. ju aj prekračujú (Krajský súd Trnava v konaní 9Co/423/2012, NS SR v konaní 3Cdo/18/2016). Vzhľadom na vyššie uvedené výrok zamietnutí nemajetkovej ujmy nad rozsah súm priznaných zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Výrok o zamietnutí žaloby proti žalovanému v 2. rade zrušil s odkazom na aktuálnu rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie I. ÚS 474/2016 zo dňa 17. augusta 2016), z ktorej vyplýva, že pasívne legitimovaným subjektom pri náhrade nemajetkovej ujmy je aj poisťovňa poisťujúca zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ dovolanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym procesným postupom súdu podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorým bolo strane znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nakoľko odvolací súd v odôvodnení poukázal na aktuálnu judikatúru rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky, z ktorej vyplýva, že pasívne legitimovaným subjektom pri náhrade nemajetkovej ujmy je aj poisťovňa, teda žalovaný 2/, ktorý má za splnenia podmienok zo zmluvy o zákonom poistení motorového vozidla plniť za žalovaného 1/. Keďže nebolo rozhodnuté odvolacím súdom o celej žalobe ako celku, ale len sčasti, žalovanému 1/ bolo znemožnené uplatniť si nároky voči žalovanému 2/ ako strane v spore pasívne legitimovanej popri žalovanom 1/. Ďalej poukázal na skutočnosť, že vo vzťahu k žalovanému 2/ z dopravnej nehody, ktorú spôsobil zamestnanec žalovaného 1/ si uplatnil všetky nároky riadne a včas, pričom žalobcovia 1/ až 5/ žalobu voči zamestnancovi, ktorý spôsobil dopravnú nehodu zobrali žalobu späť. Vyjadril názor, že pre neho je dôležité ako rozhodne súd prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému 2/ z dôvodu, že žalovaný 2/ by na základe vyššie uvedenej ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky mal plniť za žalovaného 1/ žalobcom 1/ až 5/. Navrhol napadnutý rozsudok, ktorý považoval za vnútorne rozporný a zmätočný, zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že podľa neho nie je daný dovolací dôvod podľa § 420 CSP a má za to, že tvrdenie žalovaného 1/ je nesprávne. Odvolací súd v časti rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a zároveň v časti (samostatný výrok) vrátil vec tomuto súdu na ďalšie konanie. Až po právoplatnom skončení veci bude možné ustáliť, či žalovaný 2/ je v konaní pasívne legitimovaným a zároveň poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 4Cdo/168/2009, 3Cdo/301/2012). Navrhol predmetné dovolanie zamietnuť.

5. Žalobcovia 1/ až 5/ napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považovali za vecne správne a spravodlivé, sledujúce uspokojenie nárokov žalobcov 1/ až 5/ do času, kým súd prvej inštancie rozhodne o povinnosti žalovaného 2/ podieľať sa na náhrade týchto nárokov. Ak by žalovaný 1/ nepodal dovolanie, tak by súd prvej inštancie o záväzku žalovaného 2/ podieľať sa na náhrade nemajetkovej ujmy voči žalobcom 1/ až 5, rozhodol. Upozornili na to, že žalovaný 1/ doposiaľ z titulu odvolacím súdom

potvrdenej časti rozhodnutia, ktorá nadobudla právoplatnosť dňa 26.05.2017, žalobcom 1/ až 5/ nič neplnil a regresný nárok voči žalovanému 2/ mu vznikne až po takejto úhrade.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), na to oprávnenou osobou (§ 427 CSP), ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je prípustné iba voči potvrdzujúcemu výroku napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) aj dôvodné, pretože ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej alebo proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dovolacieho dôvodu, t. j. existencia niektorej zo zmätočnosťných väd konania uvedených v tomto ustanovení znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. Vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a voči žalovanému 2/ dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

7. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, kde miera porušenia procesných práv niektorej zo strán sporu nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv spojených s ústavou garantovanou súdnou ochranou práva.

10. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu a postupom súdu prvej inštancie k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Táto vada spočíva v zmätočnosti a vnútornej rozpornosti rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie. Prieskumom dovolacieho súdu bol zistený právny ako aj skutkový extrémny nesúlاد potvrdzujúceho výroku rozhodnutia odvolacieho súdu a vyhovujúceho výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie s odôvodnením. Bolo zistené, že súd prvej inštancie daným výrokom zaviazal žalovaného 1/ na zaplatenie jednotlivých peňažných súm voči žalobkyni 1/ a voči žalovanému 2/, žalovanému 3/, žalovanému 4, a žalovanému 5/, pričom odvolací súd daný výrok potvrdil. Z odôvodnenia súdu prvej inštancie (aj z návrhu žaloby) avšak vyplýva, že povinnosť uložená žalovanému 1/ bola mienená voči žalobcom 2/ až 5/ a nie len voči žalobkyni 1/ ako je uvedené vo výroku daného rozhodnutia. Zmätočnosť vyššie uvedeného rozhodnutia potvrdzuje aj skutočnosť, že namiesto žalobcov 2/ až 5/ boli vo výroku uvedení žalovaní 2/ až 5/, hoci takéto stany v konaní ani nevystupujú. Daná vada teda spočíva v nesprávnom označení strán konania, pričom z odôvodnenia po právnej a skutkovej stránke vyplýva, že súd prvej inštancie uložil žalovanému 1/ povinnosť na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy voči žalobcovi 2/ až 5/, a nie tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. Uvedené by sa dalo považovať za zrejmu nesprávnosť v písaní, avšak nie v prípade, ak sa uvedená nesprávnosť vyskytuje aj v zápisnici z pojednávania zo dňa 26. januára 2014 (viď č.l. 104). Následne danú zrejmu nesprávnosť importoval do potvrdzujúceho výroku rozhodnutia aj odvolací súd, hoci z odôvodnenia vyplýva, že nemajetková ujma bola priznaná žalobcom 2/ až 5/ (viď bod č. 7 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejme, že sa jedná o výnimočný prípad, nakoľko súd prvej inštancie ako aj odvolací súd sa v rámci svojej rozhodovacej činnosti dopustili zmätočnostnej vady spočívajúcej v nesúlade výroku rozhodnutia, ktorým uložil povinnosť plniť (rozhodnutia súdu prvej inštancie a

odvolacieho súdu) s jeho odôvodnením. Ide o neprehraditeľnú vadu konania, ktorej neodstránením by bola spôsobená nevykonateľnosť daného výroku súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, hoci z ich odôvodnení jednoznačne vyplýva, že oba súdy rozhodli o priznaní nemajetkovej ujmy žalobcom 2/ až 5/ každému po 5.000 eur a žalobkyni 1/ 8.000 eur. Skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, zrušiť a v spojení s tým aj výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ukládajúci povinnosť plniť, a vec v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

11. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec dovolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

12. Žalovaný 1/ dovolaním napadol aj výrok odvolacieho súdu, ktorým zrušil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby proti žalovanému 2/, vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, a vo výroku o trovách konania. Dané rozhodnutie má povahu uznesenia v zmysle § 392 CSP.

13. Uznesenie, ktorým dovolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie o veci vymedzenej žalobou, končí. V dôsledku kasácie prvoinštančného rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje. Pokiaľ je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo, a to bez ohľadu na závažnosť vady, ktorá je namietaná.

14. V súvislosti s podaným dovolaním smerujúcim proti zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré bolo vrátené na ďalšie konanie, dovolací súd poukazuje na rozhodnutie č. R 19/2017 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým dovolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“.

15. Dovolací súd preto procesne neprípustné dovolanie vo vzťahu k výroku odvolacieho súdu, ktorým zrušil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby proti žalovanému 2/, a vo výroku o zamietnutí žaloby odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP bez skúmania, či v konaní došlo k žalovaným namietanej procesnej nesprávnosti.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.